

ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ НАРОДІВ ЄВРОПИ

Збірник тез доповідей
III Міжнародного наукового конгресу
істориків фізичної культури
(10–12 вересня 2019 р.)

*Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки (м. Луцьк, Україна)
Університет Гуманістично-природничий імені
Яна Длугоша в Ченстохові (Польща)*

ЗА ПІДТРИМКИ:

Міністерства освіти і науки України;
Секції з фізичної культури і спорту Відділення вищої освіти
Національної академії педагогічних наук України;
Олімпійської академії України;
Товариства історії фізичного виховання і спорту України

ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ НАРОДІВ ЄВРОПИ

Збірник тез доповідей
III Міжнародного наукового конгресу
істориків фізичної культури
(10–12 вересня 2019 р.)

Редакційна колегія

Цьось А. В. – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, Україна, головний редактор).

Фізичне виховання і спорт

Андрійчук О. Я. – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, Україна, заступник головного редактора);

Альошина А. І. – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, Україна);

Балько С. – доктор філософії (університет імені Яна Евангеліста Пуркіне в Усті-над-Лабем, Чехія);

Вонцік Я. – доктор габілітований, професор (Академія імені Яна Длугоша в Ченстохові, Польща);

Давидов В. Ю. – доктор біологічних наук, професор (Поліський державний університет, Пінськ, Білорусь);

Єдинак Г. А. – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор (Львівський державний університет фізичної культури, Львів, Україна);

Кутек Т. Б. – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор (Житомирський державний університет імені Івана Франка, Житомир, Україна);

Николаєва А. – доктор філософії (Університет Фракії, медичний факультет, Фракія, Болгарія);

Павлова Ю. О. – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор (Львівський державний університет фізичної культури, Львів, Україна);

Перрі Д. – доктор філософії, професор (Університет Лідса, Велика Британія);

Ровний А. С. – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор (Харківська державна академія фізичної культури, Харків, Україна);

Томенко О. А. – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор (Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Суми, Україна);

Фернандес-Труан Я. К. – доктор філософії (Університет Пабло де Олавіде, Севілья, Іспанія);

Індика С. Я. – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, Україна, відповідальний секретар).

Педагогічні науки

Бєлікова Н. О. – доктор педагогічних наук, професор (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, Україна, заступник головного редактора);

Блекінг Д. – доктор історичних наук, професор (Університет Фрайбурга, Фрайбург, Німеччина);

Вільчковський Е. С. – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, Україна);

Галаманжук Л. Л. – доктор педагогічних наук, професор (Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, Кам'янець-Подільський, Україна);

Гусак П. М. – доктор педагогічних наук, професор (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, Україна);

Джеральд Д. – доктор філософії, професор (Мерілендський університет, Коледж-Парк, США);

Завидівська Н. Н. – доктор педагогічних наук, доцент (Львівський державний університет фізичної культури, Львів, Україна);

Зускова К. – доктор педагогіки, доцент (Університет Павла Йозефа Шафарика, Кошице, Словаччина);

Кондаков В. Л. – доктор педагогічних наук, професор (Белгородський державний університет, Белгород, Росія);

Малліару М. – доктор філософії (Грецький відкритий університет, Патри, Греція);

Малолєпши Е. – доктор габілітований, професор (Академія імені Яна Длугоша в Ченстохові, Польща);

Мулик К. – доктор педагогічних наук, професор (Харківська державна академія фізичної культури, Харків, Україна);

Пріма Р. М. – доктор педагогічних наук, професор (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, Україна);

Смолюк І. О. – доктор педагогічних наук, професор (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, Україна);

Фіріка Ж. – доктор філософії (Університет Тімішоара, Румунія);

Фратріц Ф. – доктор філософії, професор (Об'єднаний університет Ніколи Тесла, факультет спорту, Белград, Сербія);

Юнгер Я. – доктор педагогіки, професор (Університет Павла Йозефа Шафарика, Кошице, Словаччина).

Історія фізичної культури і спорту народів Європи [Текст]: зб. тез доп. III Міжнар. наук. конгр. іст. фіз. культ. (10–12 верес. 2019 р.)/уклад.: А. В. Цьось, С. Я. Індика. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2019. 74 с.

Збірник містить наукові роботи учасників III Міжнародного наукового конгресу істориків фізичної культури «Історія фізичної культури і спорту народів Європи». Матеріали представляють узагальнені результати досліджень у напрямку теоретичних та практичних аспектів виникнення, становлення і розвитку фізичної культури і спорту на різних етапах розвитку суспільства.

Матеріали подаються мовою оригіналу.

За достовірність фактів, статистичних та інших даних, точність формулювань і висновки несуть відповідальність автори матеріалів.

УДК 796(Д82)

© Цьось А. В., Індика С. Я. (укладання), 2019

© Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2019

ФИЗИЧЕСКАЯ КУЛЬТУРА УКРАИНСКОГО НАРОДА В ЭПОХУ КАЗАЧЕСТВА (XV–XVIII ВВ.)

Леонид Вострокнутов

*Кандидат юридических наук, доцент, доцент кафедры единоборств, фехтования и силовых видов спорта
Харьковского национального педагогического университета имени Г. С. Сковороды*

Введение. Актуальность названной темы лучше всего выражена в словах виднейшего украинского историка М. С. Грушевского: «Казачество – явление очень интересное, но весьма сложное. Вследствие своей оригинальности, а также и благодаря громкой роли, сыгранной им в истории Восточной Европы, оно обращало на себя внимание издавна; им занимались немало, но невыясненного оставалось в нём до последнего времени очень много, и в литературе по этому вопросу высказывались и высказываются нередко суждения очень смутные и ошибочные». При том, что за минувшее столетие о казачестве сказано и написано немало, многие вопросы темы всё ещё остаются недостаточно изученными.

Основными методами, которые были использованы при подготовке доклада, были: историко-сравнительный, генетический, а также типологизации. Эти специально-научные методы позволили не только упорядочить обширную историко-литературную базу нашего исследования, но и увидеть темпоральную связь казачества с предыдущими этапами истории нашего народа, а также проследить влияние казацких обычаев и норм обычного права в последующие века. Хотя сравнительный метод, основанный на общенаучном методе аналогии, относится к недоказательным, но использование его позволило нам много интересных наблюдений, которые убедительно свидетельствуют как о неоднородности самого казачества, так и его открытости внешним влияниям.

Результаты исследования. На протяжении всей истории (особенно в казацкий период) в сознании украинского народа важнейшее место занимает ценность физического здоровья, можно сказать, господствовал идеальный образ физически развитого человека, который иногда даже выступал как культ физической силы.

Этот образ, наиболее ярко отразившийся в фольклоре, поддерживался в массовом сознании силой традиций, передаваемых из поколения в поколение. Об этом говорят широко распространенные в Украине обычаи и обряды. Нередко облаченные в магическую форму, имея религиозную смысловую нагрузку, они выступали в качестве фактора физического воспитания и развития. На протяжении длительного времени физическая культура украинского народа, а также традиции здорового образа жизни нередко освещались нормами обычного права. Сила, выносливость, воинская доблесть являлись важными характеристиками. Уже сами по себе физические занятия (в виде подготовки к военному делу) были признаками свободного человека (казака).

Выводы. Современное украинское общество может и должно актуализировать лучшие традиции здорового образа жизни и физической культуры нашего народа. Многие полезные советы, верные наблюдения наших предков не утратили своей актуальности и в наши дни. Совершенно очевидно, что только физически и морально здоровые люди могут составить основу общества XXI столетия. Не назад к прошлому, а опираясь на выверенные временем правила жизни, украинский народ сможет занять своё достойное место в мировом сообществе.

Валентин Саранчов, Олександр Голубський, Вікторія Голубська Збереження здоров'я в традиціях українського народу.....	23
Юрій Цюпак, Надія Карабанова, Юрій Цюпак, Олександр Швай Витоки та розвиток гандболу в сільських колективах на Волині.....	24
Анатолій Цьось Закономірності розвитку фізичного виховання на території України з найдавніших часів до початку XIX ст.....	25
Інна Шнит Історія виникнення та розвитку аквааеробіки	26

Секція 2. РОЗВИТОК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ У ПЕРІОД НОВОЇ ІСТОРІЇ

Олена Андрєєва, Анна Гакман, Світлана Дудіцька, Ігор Наконечний Історія зародження тренажерних засобів рекреаційно-оздоровчої діяльності.....	27
Леонід Вострокнутов Физическая культура украинского народа в эпоху казачества (XV–XVIII вв.).....	28
Teresa Drozdek-Małołepsza, Eligiusz Małołepszy Udział mieszkańców Wołynia w zawodach na zdobycie państwowej odznaki sportowej i odznaki strzeleckiej (1930–1939)	29
Krzysztof Kościański Piłka nożna na ziemi częstochowskiej w latach 1927–1937	30
Eligiusz Małołepszy, Teresa Drozdek-Małołepsza Dzieje sportu na Wołyniu w latach 1921–1939 w świetle aktualnego stanu badań.....	31
Agnieszka Połaniecka, Anna Błaszowska Uwarunkowania ewolucji kultury fizycznej na ziemi koszalińskiej po 1945 roku	32
Олександр Притула Козацьке бойове мистецтво «Спас», як засіб військово-фізичної та психофізичної підготовки козака-воїна. Історичні аспекти.....	33

Секція 3. НОВІТНЯ ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ У КРАЇНАХ ЄВРОПИ

Ольга Борисова, Оксана Шинкарук, Вікторія Нагорна, Артур Митько Стратегія розвитку більярдного спорту в світі.....	34
Алексей Ганчар, Олег Чернявский, Иван Ганчар Состояние обобщенного рейтинга достижений сильнейших команд пловцов на чемпионатах Европы по водным видам спорта с 1926 по 2018 гг. (I–II–III этапы)	36
Олексій Лях-Породько Спортивний родовід – он-лайн журнал майбутнього	37
Наталія Москаленко, Артем Яковенко, Тетяна Сидорчук, Оксана Марченко Європейські стандарти шкільного фізичного виховання	38
Олександра Цибанюк, Юрій Мосейчук Енциклопедія фізичного виховання і спорту в Румунії – носій ідей фізичного виховання і спорту	39
Oksana Shynkaruk, Olha Borysova, Elena Yakovenko, Viktor Kostiukevych, Yuriy Yukhno, Victoriia Nagorna, Artur Mytko History of development of esports in Ukraine	40